

# HOVAWART



Ledencontactblad  
Hovawart Bond Nederland  
**winter 2017**

9

## Lidmaatschap en contributie

De contributie bedraagt € 30,- per jaar, vooraf te voldoen. Gezinslidcontributie € 5,- per jaar.

Adreswijziging, aanmeldingen opzegging: secretarishovawartvereniging@gmail.com. Opzegging lidmaatschap kan schriftelijk of per e-mail en op elk moment conform de statuten van de vereniging.

Lovense Kanaaldijk 40  
5015 AK Tilburg, NL  
www.hovawartbond.nl

Kamer van Koophandel nr. 60877707  
IBAN/SEPA Nummer: NL59INGB0006542675  
BIC Nummer: INGBNL2A  
Banknaam: ING BANK N.V



## Bestuur

- Kees van Gorp, voorzitter  
06-54716556  
kees1962@hotmail.com  
*fokcommissaris en internationaal contact*
- Kees van der Sar, vice-voorzitter  
kees.vandersar@gmail.com
- Christel Westerlaken, secretaris  
06-51250097  
cvdwestelaken@gmail.com
- Camiel Daamen, penningmeester en leden-administratie  
(073) 6411189  
camiel.daamen@home.nl
- Cissie Peijen, puppybemiddeling en herplaatsing  
Tel: 06-15595525  
cissiepeijen@hotmail.com
- Frédérique Schless, fokkerszaken en web-master  
06-23422456  
federique.schless@hotmail.com

## Redactie

marcelvandijk@mac.com

## Hallo allemaal,

Het nieuwe jaar is inmiddels weer voor meer dan 1/12 deel voorbij. Ik besef me dat de tijd voorbij vliegt. Het december gevoel van lekker samen zijn, feesten en gezelligheid maakte plaats voor koude dagen en nog koudere nachten met sneeuw en ijs. Op een aantal plekken werden de schaatsen weer uit het vet gehaald en er waren zelfs toertochten op het ijs. Voor de hondeliefhebbers en sporters was het allemaal wat minder. Koud, guur en nat weer maakte dat er helaas weer enkele lessen uitgevallen zijn. Voor de pups zijn we echter blijven trainen. Leuk waren wel de wandeltochten in de sneeuw.

Nadat we ons eigen nestje opgefokt hadden was er weer een nest in onze club, Jos en Willemien Huibers fokte hun eerste nestje met de kennelnaam v h Aardborst. Er was een hele fijne samenwerking met deze "nieuwe fokkers" en van hun nestje



maakte Freya (vernoemd naar haar moeder) haar weg naar ons. Lang geleden dat er een Hovawart pup niet bij ons gefokt haar intrede bij ons deed. Inmiddels zijn we de eerste lessen weer begonnen. Het handje schudden en de beste wenen wensen mag officieel niet meer na 31 januari.

De status voor de erkenning en de gewenste toetreding bij de Raad van Beheer op kynologisch gebied in Nederland is weer een stapje verder in ontwikkeling..... Niet in de positieve zin..... Van de juriste van de raad ontving ik tijdens onze winterstop twee bezwaarschriften. Uiteraard van de Hovawart Vrienden Nederland en van de Hovawart club Nederland. Gezien de voorgeschiedenis was dit voor het grootste gedeelte een persoonlijke aanval naar mij, en slechts voor een klein gedeelte ging het bezwaar over andere zaken betreffende ons ras risico's enz. Wij hebben als bestuur een goed verweer gevoerd en naar de Raad van Beheer op Kynologisch gebied in Nederland gestuurd. Wij vinden unaniem dat een

persoonlijke vete niet van invloed mag zijn op de erkenning. We houden onze leden op de hoogte en melden belangrijke zaken. Nu willen we onze reactie beperken tot het verstrekken van deze informatie. Onze vereniging staat voor een open en eerlijke manier van communicatie met de leden. Aan moddergooierij, persoonlijke aanvallen en opstoken van onnodig vuur doen we liever niet mee. We denken dat we er geen goed aan doen om de persoonlijke vetes via ons blad te laten verlopen.

In het voor- en najaar willen we weer graag een aantal examens organiseren. Een vzh en uv examen zullen aangevraagd worden. Vergeet je niet op te geven via de site of via de mail. Kijk dus met regelmaat op de site!!

*Kees van Gorp, voorzitter.*

# Mr. & mrs. Houwaert's T (Timber & Terra)

*door Jolanda en Kees van der Sar*

## **Lieve Hovawart vriendjes en vriendinnetjes,**

Ik ben Timber, een blonde Hovawart van bijna 11 jaar.

Ik ben op 27 april 2006 geboren op de Houwaert's kennel van Kees en Kamila van Gorp. Mijn pappa heet Hovajika Kento en mijn mamma heet Houwaert's Pochia Ghaya.

In de HBN "Nieuwsbrief 1", uitgegeven in het voorjaar van 2014, de voorloper van ons leden contactblad nr.1, ben ik al eens uitgebreid voorgesteld door mijn baasjes Jolanda & Kees. Voor een ieder die hierin geïnteresseerd is, dit graag even melden bij het HBN bestuur voor een digitale kopie (e-mail adres doorgeven).

Tja .... inmiddels, en om eerlijk te zijn: ik ben er niet zo blij mee, is mijn status gezeten

tot "oud mannetje", "ouwe zak" of zelfs tot "opa Timber"! Het klinkt misschien gek uit de bek van een hond maar op de laatste titel ben ik natuurlijk wel "apentrots" omdat ik toch maar mooi 14 nakomelingen heb verwekt , en .... jullie raden het al .... enkele van deze nakomelingen hebben ook weer hondenkindjes op de wereld gezet.

De jaren zijn omgevlogen. Ik heb meerdere jaren getraind op de meest gezellige trainingslocatie van Nederland: het "Kyno Center Tilburg" van Kees & Kamila van Gorp. Elke zondag een ritje in de auto Rotterdam-Tilburg (dat was wat minder want "autorijden" vind ik nu eenmaal niet zo leuk) om daar al mijn Hovawartvrienden te ontmoeten, trainingen van Kees en Kamila te volgen waardoor mijn baasjes mij onder controle konden krijgen en na afloop als beloning voor mij een bak met vers water en een honden-



koekje en voor hen een lekker bakje koffie in de kantine of zomers een heerlijk biertje op het terras. Er werd altijd uren nagepraat met de andere Hovawartbaasjes waardoor ik de gelegenheid was om lekker uit te kunnen rusten.

In de zomervakantie wordt er jaarlijks een trainingsweek georganiseerd door Kees en Kamila. Je bent dan met een groep Hovawarts en hun baasjes 5 dagen lang met elkaar zeer actief bezig. Je blijft al die tijd op de trainingslocatie en iedereen zet zich dan voor minimaal 100% in. Overdag is het hard werken voor mij en mijn Hovawart vriendjes, 's avonds voor ons lekker uitrusten en de baasjes dan gezellig met z'n allen een hapje eten met een lekker wijntje of biertje erbij. Een gezellige tijd voor de hondjes en hun baasjes. Een week die eigenlijk geen Hovawart mag missen.

Ik ben nu uitgegroeid tot een lieve rustige hond. Oeps.....is dat mogelijk voor een echte Hovawart? Gezien mijn huidige status moet ik het nu wel wat rustiger aan doen, trainen is er niet meer bij maar zin in een wandelingetje met een van mijn lieve baasjes .... daar zeg ik geen nee tegen.

En dan in de zomer van 2015 het grote nieuws: je krijgt er een "zusje" bij! Haar roepnaam is Terra, een zwart-bruine Hovawart en is nu alweer 1,5 jaar. Zij is op 23 juni 2015 geboren, ook op de Houwaert's kennel van Kees en Kamila van Gorp. Haar papa heet Erasmus vom Diekmoor en haar mamma heet Houwaert's Doeshi.

Ik was in eerste instantie niet erg blij met de komst van mijn nieuwe "zusje". Vergeet niet dat ik toen al ruim 9 jaar was. Ik kreeg er een taak bij: mijn baasjes helpen met de

# Nat

*Ik hou van de natuur. Net als mijn favoriete Hovawart. Lekker in het gras liggen. Ogen half dichtgekepen in de zon. We kunnen samen verrukt*



*voorbij vliegende vlinders en libellen nakijken. Wegdromen terwijl we hoog in de lucht een buizerd horen gillen en helemaal enthousiast als we weer een ree of haas zien wegsprinten. We zijn echte buitenliefhebbers. We genieten van dezelfde dingen. Lange wandelingen, alles in de gaten houden en bij verandering onmiddellijk op onderzoek uitgaan. We maken ons zelfs boos om dezelfde dingen. Lawaaiige motoren wiens eigenaar het genoeg geeft het gas eens stevig open te gooien, schietgrage jagers die breedgrijnzend de hazen van het land naast ons afknallen en zelfs over een luchtballon die ons luchtruim schendt kunnen we ons allebei evenveel opwinden. Buiten zijn mijn hond en ik een mooie eenheid en ik zal het eerlijk zeggen, soms plas ik ook even tegen een boom. Als het maar even kan ben ik buiten en mijn hond zal me altijd volgen. Nou ja... altijd...*

*Niét als het regent. Geen stap zet ze dan buiten de deur. Ze blijkt een enorme blaas te hebben want haar behoefte doen in de regen, nee. Ze wacht. En wacht. In de regen niet. Nee. Zelfs niet als ik aandring. Ook niet heel eventjes. Ze kijkt me aan en ik lees haar ogen luid en duidelijk: "ik ga niet naar buiten! Het is hondenweer!"*

opvoeding van Terra. Ik heb er natuurlijk wel mijn best voor gedaan, en doe dat nog steeds, maar moet toch eventjes kwijt dat zo 'n jonge "spring-in-het-veld" niet makkelijk te temmen is!

We zijn alweer in de nawintervan 2016/2017 beland en Terra heeft inmiddels al heel wat trainingsuurtjes achter de rug. Ze wordt steeds zelfstandiger, wat voor mij een hele geruststelling is. Hopelijk kan ik nu eens werkelijk van mijn "oude dag" gaan genieten.

Het leuke van een kameraatje erbij is dat we nu heel veel activiteiten samen doen. Inmiddels heb ik met haar de 1ste HBN clubmatch achter de rug, we hebben samen aan de jaarlijkse HBN spelletjesdag meegedaan en samen ons gezicht laten zien op de internationale Hovawart tentoonstelling in Brandenburg (D), georganiseerd door de HZI e.V. Ik ben super trots op haar en hoop samen nog wat jaartjes van het mooie Hovawart leven te mogen genieten.





Wij willen graag afsluiten met te bedanken voor:

- Het feit dat wij als een Houwaert's Hovawart in de grote mensenwereld mogen blaffen, plassen, poepen en natuurlijk heerlijk mogen buitenspelen,
  - De intensieve trainings- en agility (behendigheid) lessen, verzorgd door Kees en Kamila van Gorp,
  - De gezelligheid na de trainingsles in de kantine of zomers op het buitenterras,
  - De gezellige maar vooral leerzame, jaarlijks terugkerende trainingsweek in augustus,
- De goede verzorging in het pension van locatie "Kyno Center Tilburg" wanneer onze baasjes weer eens zo nodig een paar weekjes op vakantie moeten naar een land waar het voor ons veel te heet is.

Hondengroetjes van Mr. & Mrs. Houwaert's T. (Timber & Terra) en hopelijk snel een keer tot ziens op locatie "Kyno Center Tilburg".

*Vriendelijke groeten van Jolanda en Kees van der Sar - Rotterdam*

# Tandplak en tandsteen bij de hond

door Christel van de Westelaken

Bij honden komt tandplak en tandsteen zeer veel voor. Een eigenaar heeft beginnende problemen met tandplak vaak niet in de gaten, maar gevorderde tandplak en tandsteen kunnen leiden tot pijn aan het gebit, stinken uit de bek en uiteindelijk ook tot verlies van tanden en kiezen en ontstekingen elders in het lichaam, zoals een ontsteking van de hartklep (endocarditis) of afwijkingen aan het nier-weefsel. Tandplak en tandsteen kunnen voorkomen worden door een goede gebitsverzorging en door het geven van gebitsverzorgende voeding en kauwproducten. Toch moeten in veel gevallen problemen met het gebit behandeld worden door de dierenarts

## **Hoe ontstaat tandplak en tandsteen bij de hond?**

Tandplak ontstaat door groei van bacteriën in voedselresten die op het gebit achter-

blijven. Veel voorkomende bacteriën zijn: Porphyromonas spp., Peptostreptococcus spp., Fusobacterium nucleatum en spirochetes. Tandplak kan onder invloed van speeksel mineraliseren en vormt dan tandsteen.

## **Wat is het risico van tandplak en tandsteen bij de hond?**

Tandsteen kan irritatie geven aan het tandvlees. Door de irritatie van het tandvlees en ophoping van bacteriën ontstaan er ontstekingen in het tandvlees (gingivitis). Deze ontstekingen kunnen zich uitbreiden onder het tandvlees naar de gebitsondersteunende weefsels (parodontitis). Hierbij gaat de spleet tussen de tand en het tandvlees (sulcus gingivalis) verloren. Het tandvlees zal zich gaan terugtrekken en het alveolaire bot (bot waarin de tand zit) en de parodontale ligamenten (ophangbandjes van de tand)





zullen kapot gaan. Hierdoor komt de tand of kies los te zitten. Bovendien kunnen de bacteriën van het tandplak bij een ontsteking van het tandvlees via de bloedbaan naar bijvoorbeeld het hart en de nieren gaan. De bacteriën van het gebit kunnen hierdoor een ontsteking van de hartklep (endocarditis) of afwijkingen in de nieren veroorzaken.

### **Hoe herkent u tandplak en tandsteen bij de hond?**

Tandplak en tandsteen kunnen leiden tot verschillende soorten klachten:

- Beginnend tandplak is met het blote oog nauwelijks zichtbaar, uw hond heeft hier zelf ook geen last van en zal nog geen klachten vertonen.
- Beginnende tandvleesontsteking (gingivitis) als gevolg van tandsteen en tandplak zal met name een slechte adem veroorzaken.
- Gevorderde tandsteen en tandplak veroorzaken een geel-bruine aanslag op het oppervlak van de tanden en kiezen. Deze geel-bruine aanslag is goed te herkennen. De slechte adem zal in ernst toenemen.
- Gevorderde tandvleesontsteking (gingivitis) is te herkennen aan rood tandvlees welke bij aanraking snel bloedt. Door de ontsteking kan het tandvlees zich terug gaan trekken en komen de wortels bloot te liggen. De gevorderde tandvleesontsteking zie je vaak in combinatie met veel tandsteen en zeer slechte adem.
- Bij ver gevorderde tandvleesontsteking met uitbreiding naar gebitsondersteunende weefsels (parodontitis) zie je gevorderde tandvleesontsteking, veel tandsteen, zeer slechte adem en kunnen kiezen of tanden los gaan zitten. Nu kan u ook opvallen dat uw hond een verminderde eetlust heeft en geen hard voedsel



meer wil eten. Ook kan het gedrag van de hond veranderen en kan uw hond meer agressief reageren bij aanraken van de kop of bek.

### **De behandeling van tandplak en tandsteen bij de hond**

Wanneer tandplak dagelijks verwijderd wordt (door middel van tandenpoetsen), zal er geen tandsteen en tandvleesontsteking ontstaan. Als uw hond eenmaal last heeft van tandsteen en/of beginnende tandvleesontstekingen in de bek, is een gebitsreiniging door de dierenarts nodig. Beginnende ontsteking is omkeerbaar en door een goede gebitsreiniging kan het gebit van uw hond weer herstellen. Wanneer

er sprake is van paradontitis dan is het reinigen van het gebit onvoldoende en moeten er kiezen en tanden worden getrokken. Om herhaling van de gebitsproblemen te voorkomen, is het belangrijk het gebit na de gebitsreiniging goed schoon te houden, bij voorkeur door het poetsen van de tanden.

### **Hoe kunt u tandplak en tandsteen voorkomen bij uw hond?**

Het beste kan je zo vroeg mogelijk beginnen met het voorkomen van tandplak en tandsteen bij uw hond. Door een goede, dagelijkse gebitsverzorging kan de vorming van tandplak en tandsteen grotendeels voorkomen worden. De beste manier om tandplak en tandsteen tegen te gaan is het

## Even voorstellen...

dagelijks poetsen van de tanden en kiezen. Daarnaast kunnen een speciale dieetvoeding en gebitsverzorgende kauwproducten een belangrijke bijdrage leveren aan het gezond houden van het gebit.

### Extra tips;

- Geef uw hond brokken als hoofdvoeding!
- Tandens poetsen bij de hond. Mechanische reiniging door middel van tandenpoetsen is het beste! Maak er een routinehandeling van door elke dag te poetsen. Met een gaasje gaat dit vaak heel gemakkelijk.
- Kauwstrips met C.E.T. of Veggiedent kauwstrips
- Tandheelkundige speeltjes. Speciale speeltjes die helpen het gebit te reinigen, zoals de Dental Kong, flossen
- een algenpoeder tegen tandsteen door het eten, dit verandert de samenstelling van het speeksel en gaat tandsteenvorming tegen.



Hallo Hovawart liefhebbers, ik wil me graag kort aan jullie voorstellen. Ik ben Frédérique Schless woonachtig in Etten-Leur samen met mijn partner Mark Bunt en niet te vergeten onze twee hondjes. De een is onze Boston Terriër Kiwi, de ander onze éérste Hovawart Houwaert'svJuna. Wij zijn nog niet zo lang geleden in contact gekomen met de Hovawart als ras, in tegenstelling tot de rest van het bestuur. De foto van de hond met daaronder het woordje "Hovawart", die hangt in de kantine van onze vaste locatie, was destijds naar ons idee een merk of bedrijfsnaam in plaats van een hondenras. Nu weten we wel beter! Wij zijn sinds een paar jaar actief op de locatie van Kees en Kamila, ondertussen hebben wij een heel goed contact. De Hovawart leerde wij hier kennen en inmiddels heb ik toch al een grotere ervaring met het ras opgebouwd. Met Kamila en Kees heb ik ook veel over de fokkerij geleerd. Ik kreeg de mogelijkheid om met alle drie de rassen kennis te maken. Wij ervaren de Hovawart als een vrolijke, intelligente en vooral eigenwijze hond die alles over heeft voor zijn baas, roedel en een snoepje. Onze liefde want Mark is nu ook echt Hovawart idolaat groeide met de dag. Het bestuur, met wie ik wekelijks samen ben, heeft mij gevraagd of ik de functie(s) van webmaster en fokkerszaken op me wil nemen. Ik heb twee universitaire opleidingen afgerond allereerst Grieks Latijn en als tweede bestuurskunde. Ik hoop aan het laatste zeker iets te hebben als a.i. bestuurslid van de vereniging. Ik houd me in het bestuur bezig met het bijhouden van de website van de Hovawart Bond Nederland, en alle correspondentie en overige zaken tussen fokkers en de Hovawart Bond Nederland. Ik hoop dat ik bij de volgende ALV zover ben ingewerkt dat ik als volwaardig bestuurslid kan gaan functioneren.

*Frédérique Schless MA MSc*

# Dementie bij honden

## deel 1

**Uw geliefde viervoeter wordt een dagje ouder en gedraagt zich soms toch wel heel vreemd. Hij doet u verdacht veel denken aan uw oma met Alzheimer. Kunnen honden dement worden en hoe merkt u dat?**

En kunt u als baasje voorkomen dat hij u straks niet meer herkent of het huis voorbij wandelt waar hij al tien jaar woont? Een artikel met tips over wat u er als eigenaar aan kunt doen en wat de dierenarts voor de dementerende hond kan betekenen.

Net als mensen worden honden steeds ouder. Ziekten worden sneller opgespoord en zijn veelal adequater te behandelen, de voeding is beter dan vroeger afgestemd op de behoefte van de hond en ook hebben mensen financieel meer over voor hun dieren. Maar ook bij de hond komt de ouderdom met gebreken. Veel honden lopen op hun

oude dag toch wat stijf en komen minder gemakkelijk overeind. Ook de ogen gaan vaak achteruit; soms functioneren organen als de nieren en het hart minder goed. Allerlei kwalen die door de dierenarts vast te stellen zijn en soms verzacht kunnen worden. Minder bekend is dat ook de hersenen ouderdomsgebreken kunnen vertonen, met dementieachtige verschijnselen tot gevolg.

De symptomen van de dementerende hond. Naar hersenveroudering bij de mens wordt heel veel onderzoek gedaan. In de vergrijzende Westerse bevolking komen ziekten als Alzheimer en andere vormen van dementie steeds vaker voor. Helaas kunnen deze ziekten pas na de dood met zekerheid vastgesteld worden: bij microscopisch onderzoek van de hersenen zijn allerlei veranderingen te zien. Zo hebben Alzheimer patiënten een overmaat aan zogenaamde seniele plaques in hun hersenen, ophopingen van het eiwit  $\beta$



Ook oudere honden kunnen deze plaques hebben en vergelijkbare symptomen krijgen als de dementerende mens. Uit onderzoek is gebleken dat 50 - 70 % van de honden van 8 jaar en ouder één van de volgende gedragsveranderingen laat zien: een afgenomen oriëntatie vermogen, een ander slaappatroon, onzindelijkheid, veranderde sociale interacties en activiteiten of verlatingsangst.

### **Wat houden deze veranderingen precies in?**

**Afgenomen oriëntatie:** de hond weet niet goed meer waar hij is, loopt vaak te dwalen in zijn eigen huis en begrijpt soms ineens niet meer aan welke kant de deur opengaat. Het kan zo zijn dat de hond het huis waar hij al jaren woont, straal voorbij loopt. Ook ziet hij ze soms letterlijk en figuurlijk vliegen: hij hapt naar insecten die er helemaal niet zijn. Sommige honden beginnen te blaffen te-

gen de maan of willen schaduwen vangen. Tenslotte zijn er nog de ernstige gevallen waarbij de dementerende hond zich vastloopt in een hoek van de kamer en er niet meer uit kan komen: hij blijft zijn kop in de hoek duwen. Ook andere dwangmatige handelingen kunnen door hersenveroudering veroorzaakt worden.

**Verandering van het slaappatroon:** er wordt vaak een omkering van het dag- en nachtritme gezien: 's nachts loopt de hond te spoken (ijsbeert, kermt, jankt en/of blaft), terwijl hij overdag veel meer slaapt.

**Onzindelijkheid:** dit heeft vele medische oorzaken, waaronder dementie. In dat laatste geval is de hond als het ware zijn zindelijkheidstraining vergeten. De hond kan dan ineens in huis gaan plassen of poepen.

**Veranderde sociale interacties en activiteiten:** de dementerende hond gedraagt zich anders, zowel naar mensen als naar soortgenoten. Een deel van de hond zal zich

meer terugtrekken en de eigenaar en andere honden bijvoorbeeld nauwelijks meer begroeten. Sommige honden herkennen het baasje ook niet meer. Andere honden worden juist veel aanhankelijker, vragen veel meer aandacht dan voorheen. Vaak hebben de honden veel minder interesse in spel en kunnen ze wat eerder van zich afbijten als iets hen niet zint. Andere honden daarentegen zijn hyperactief: ze lijken geheel ontremd. Zo kunnen zij zichzelf gaan verwonden: ze bijten of likken zichzelf soms tot bloedens toe. Ernstig dementerende honden lijken ongehoorzaam: ze zijn eerder geleerde commando's vergeten. Tenslotte hebben veel honden minder zin in eten.

**Verlatingsangst:** honden die voorheen prima enige tijd alleen thuis konden blijven, kunnen dit nu niet meer. Ze janken of blaffen

(de burens klagen ineens), maken spullen kapot of zijn onzindelijk tijdens de afwezigheid van de eigenaar. Bij de dementerende hond hebben de hersenen zodanige veranderingen ondergaan dat er sneller angst en paniek kan ontstaan. Verlatingsangst is één van de uitingsvormen.

Voor al de beschreven gedragsafwijkingen geldt dat ze uiteraard niet van de ene op de andere dag heel ernstig aanwezig zijn: de gedragingen worden geleidelijk aan steeds erger. Ook zien we met het verstrijken van de jaren méér gedragsveranderingen optreden. Het is overigens wel van belang om te weten of de gedragingen niet onbedoeld door de omgeving zijn aangeleerd. Zo vinden mensen het eerder beschreven vliegen happen en schaduw jagen vaak heel grappig: de po-



sitieve aandacht die de hond hiermee krijgt, maakt dat hij het steeds vaker gaat doen. Het kan hierdoor uiteindelijk zelfs dwangmatig gaan optreden. Een erkende gedragstherapeut voor honden (zoek bij link onder Alpha) kan dementie van andere gedragsafwijkingen onderscheiden en de eigenaar met zijn hond hiermee verder begeleiden.

### **Uitsluiten andere oorzaken.**

Veel mensen gaan met deze klachten niet naar hun dierenarts. Ze denken dat het er nu eenmaal bij hoort, bij het hebben van een oude hond. Toch is dat jammer. De dierenarts is immers de aangewezen persoon om eventuele lichamelijke oorzaken voor het afwijkende gedrag op te sporen.

Denk bijvoorbeeld aan de onzindelijke hond, veel honden verliezen op oudere leeftijd de controle over de kringspieren van hun blaas met urineverlies tot gevolg. Met medicijnen is dit meestal goed te verhelpen.

Ook minder goed functionerende ogen en oren zouden een deel van het gedrag kunnen verklaren. Een hond die blind en/of doof wordt, is vaak onzeker en kan ge-

desoriënteerd en soms agressief zijn. Sikkeneurig en agressief gedrag kunnen ook veroorzaakt worden door pijn: dit komt veel meer voor dan wordt gedacht. Een goed klinisch onderzoek en pijnstillende medicijnen kunnen vaak uitkomst bieden. Een hartafwijking kan de hond ook minder enthousiast maken dan hij vroeger was. Tenslotte kan een bloedonderzoek nodig zijn om bijvoorbeeld een afwijking van de schildklier, lever en nieren als oorzaak voor de klachten uit te sluiten. Als er geen andere lichamelijke reden wordt gevonden voor de gedrag afwijkingen, dan zijn hersenveranderingen ten gevolge van ouderdom het meest waarschijnlijk.

De hond lijdt dan aan Cognitieve Dysfunctie. Dit betekent dat het vermogen om te onthouden en te leren is afgenomen. Ook nu kan de dierenarts helpen. Met behulp van medicijnen en speciaal voer kan de hersenveroudering bij de dementerende hond worden afgeremd.

*volgende keer verder. Dan vooral aandacht voor de mogelijkheden van de baas*

## **Wist je dit?**

*Honden kunnen tv kijken! Dit hangt wel af van welke tv u heeft. Wanneer u nog een oude beeldbuis heeft, dan kan uw hond er waarschijnlijk geen touw aan vast knopen. Heeft u een moderne tv met een hogere resolutie, dan kan u hond waarschijnlijk samen met u tv kijken. In Amerika zijn er zelfs speciale televisiezenders voor honden.*



# Meis alweer één jaar

*door Miranda Leenders*

Wat was t spannend een jaar geleden. Zus zou puppy's krijgen en één ervan zou voor ons zijn. Vanaf dat moment kon ik er niet meer over stilhouden. Op 15 december 2015 was het zover, Meis Van Bleekens Bosch werd geboren. Ze was de enige pup en wij hadden het geluk dat ze voor ons was. We waren meteen verliefd. Wat groeide ze hard.

## **2 maanden**

9 februari 2016 mochten we Meis eindelijk ophalen. We kregen van alles mee: brokjes, speeltjes, haar kleedje, haar vaccinatieboekje met nog wat info en gelukkig een schema voor het eten. We hadden Meis eerder al een paar keer mee uit genomen, maar nu mochten we ze eindelijk houden. De eerste week in de bench heeft ze steeds even 5 minuutjes gepiept en 's nachts ook nog heel even, maar 's ochtends was de bench

nog schoon. Super begin. Aan het riempje buiten lopen was even wennen, maar hoe bekender de omgeving werd, hoe beter het ging. Ze is lekker nieuwsgierig en de opvliegende blaadjes vindt ze super interessant. Als er iets gebeurd onder het wandelen gaat ze zitten om het eens goed te bekijken. Natuurlijk zijn we ook meteen met de puppycursus begonnen. Omdat ze enigste pup was in het nest, was het socialiseren met andere honden erg belangrijk. In het begin ging het wat moeizaam. Zo gauw de riempjes af gingen zonderde Meis zich wat af. Als er hondjes bij haar kwamen om te spelen, beet ze van haar af. Maar na een paar trainingen en na wat oefenen met de rustigste hondjes was ze er helemaal overheen en kon ze super dollen met de andere pups. Ook de aandacht voor haar baasje was meteen goed. Meis is de enige Hovawart bij de cursus. Er





zijn weinig mensen die het ras kennen. Veel denken zelfs dat ze een kruising is, maar dat hebben we natuurlijk vol trots meteen even heel duidelijk gemaakt. Ze zijn wel allemaal super enthousiast, wat een mooie hond ze is en daar zijn wij het helemaal mee eens! De eerste ontmoeting met vreemde honden is Meis steeds een beetje afwachtend en lijkt ze onderdanig. Maar als ze eenmaal hebben gesnuffeld kan ze helemaal los gaan met huppelen, springen en rennen. Na ongeveer anderhalve maand zijn we voor de eerste keer terug geweest naar de fokker, dus ook naar de moeder, Zus. Die hebben samen heerlijk gespeeld.

#### **4 maanden**

Toen Meis ongeveer 4 maanden was, is ze gestopt met binnen plassen. Ze is graag buiten en blaadjes vind ze nog steeds erg

interessant. Het is prachtig om te zien als ze haar dolle vijf minuten heeft. Wat groeit ze toch hard. Haar eerste tandjes is ze al kwijt en ze weegt al 15 kilo. Als we bij Zus en Saar zijn (bij de fokker) gaat ze helemaal op in het spelen en rennen. Dat is super om te zien. Prachtig, 3 hovawarts die met elkaar aan het ravotten zijn. We gaan dan ook regelmatig terug. Ook met vakantiedagen e.d. gaat Meis daar logeren en daar zijn wij erg blij mee.

#### **6 maanden**

Bij de 6 maanden zijn we Meis wat extra voer gaan geven, ze bleef wat mager. Er bleef bij mij ook wat angst om haar te overvoeden. Met de 7 maanden woog ze ongeveer 23 kilo. Haar vacht is prachtig glanzend. Op de cursus gaat het ook nog goed. Ze rent graag met andere honden en luistert prima. Natuurlijk gaan oefeningen thuis altijd veel



beter. Doordat ze nog jong is, blijft ze snel afgeleid. De behendigheidsattributen vindt ze geweldig. Daar wordt ze erg fanatiek en enthousiast van. Vooral bij de slurf vindt ze het moeilijk om te wachten tot ze het commando 'door' krijgt en bij het klimmen zou ze het liefst van bovenaf naar beneden springen. Het is nog moeilijk om ze dan rustig te houden, ook omdat ik zelf meega in haar fanatieke gedrag.

### **9 maanden**

Met 9 maanden zijn we met Meis naar de hovawartdag geweest in Tilburg. Daar hebben we de vader (Diego), moeder (Zus) en de oma (Bently) gezien. We hebben een familie foto gemaakt. Het was een super leuke dag. Jammer dat er niet meer jonge hovawarts waren om een beetje te vergelijken. Meis kreeg "veelbelovend" achter haar naam staan en kreeg zelfs een beker mee naar huis. Rond de 9/10 maanden zijn we overgestapt op volwassen voer. Altijd weer even spannend hoe ze op nieuw voer reageert. Meis is een flinke dame aan het worden, ze groeit hard en weegt met 10 maanden ongeveer 29 kilo. Het liefste rent ze als ze los is en gebruikt ze

de loungebank buiten als trampoline. Wat kunnen we er toch van genieten. Wat is het toch een leuke, lieve, enthousiaste hond. Haar blaf is luid. Mensen aan de deur zeggen dan ook vaak: "Wat een goede waker hebben jullie".

### **11 maanden**

Nu ze 11 maanden is ligt ze 's nachts en als ze alleen thuis is nog wel steeds in de bench. Dat gaat prima, maar als ze uit de bench ligt, liggen haar voor en achterpoten helemaal languit. De sliertjes van de kussens vindt ze leuk om eraf te trekken. Als ze dat doet kijkt ze heel ondeugend naar je, ze weet heel goed dat ze dat niet mag. Binnen is ze over het algemeen rustig, ook als er visite is. Wel nieuwsgierig, maar ze zoekt snel haar plekje op en bekijkt alles vanaf haar plaats. Ze is een echte uitslaper. Dat vinden wij natuurlijk ook wel fijn. Ze vindt het heerlijk om geknuffeld te worden, doet graag apporteurspeltjes en knauwt het liefst aan een stuk doek of flos. Daar kan ze een hele tijd zoet mee zijn. Sinds kort zijn we begonnen met het lopen aan de fiets met kleine afstanden. Dat vind ze erg leuk. Als je vraagt: "Meis, ga je mee fietsen?" gaat ze meteen enthousiast bij de achterdeur staan. Ze loopt met een big smile naast de fiets mee. En ik maar trots zijn op mijn geweldige hond!

Alweer één jaar.

# Het nest van 11

door Frederique Schless

Afgelopen oktober was de geboorte van de pups uit de combinatie Houwaert's Doeshi en Jackson Kralovska straz een grote verrassing voor Kees en Kamila van Gorp. Er waren maar liefst 11 pups geboren! Als een van de eigenaren van een van deze mooie pups mogen wij in deze editie van het clubblad ons verhaal doen over het in huis nemen van onze Juna. Wij waren op zoek naar een Hovawart die vooral heel lief was en goed samen zou gaan met onze kleine Boston Kiwi. Bij Kiwi kan niet elke hond geplaatst worden omdat zij zelf – hoewel klein - een enorm temperament heeft. Ik heb de kans gekregen om de vader van het nest te mogen ontmoeten in Duitsland en ik heb hem leren kennen als een sociale, enthousiaste en speelse hond. Met de lieve Doeshi als moeder dan kunnen er alleen maar enorm leuke en lieve hondjes uitkomen. Ik denk dat ik voor alle nieuwe eigenaren spreek dat ze nog leuker zijn geworden dan we ooit hadden durven dromen!

Vanaf dag 1 heeft Juna luid en duidelijk aangegeven in huis dat wij haar absoluut niet mogen vergeten. Ik geloof dat zowel mijn partner als ik en onze Boston de eerste nacht geen

oog dicht hebben gedaan, en dat zelfs mijn super-de-luxe oordoppen niet op konden tegen het mooie gezang van onze kleine pup. Daarnaast merkten we dat Juna in tegenstelling tot de Boston meer voedsel geobsedeerd is. Binnen een halve dag had ze al door dat ze in de keuken moest zijn om haar brokjes te komen halen. Verder doet ze alles wat een pup hoort te doen: ze bijt in alles waar ze haar tanden maar in kan zetten, steelt de speeltjes en sloopt de mand van de andere hond, gaat er vandoor met de gordijnen, is gefascineerd met onze pantoffels, ziet ons meubilair als skatebaan en speelt er vrolijk en klungelig op los. Hoewel wij ontzettend blij zijn met haar als nieuw gezinslid, is onze Boston Kiwi nog iets minder enthousiast. Zij was liever “enigshond” gebleven, maar we zijn ervan overtuigd dat ook zij snel zal bijdraaien.

Wij zien Juna als een super lieve en wat eigenwijze hond, die heel graag voor je wilt werken, geweldig binnen ons gezin past en nergens van onder de indruk is. Zij is naar onze mening de perfecte Hovawart!



